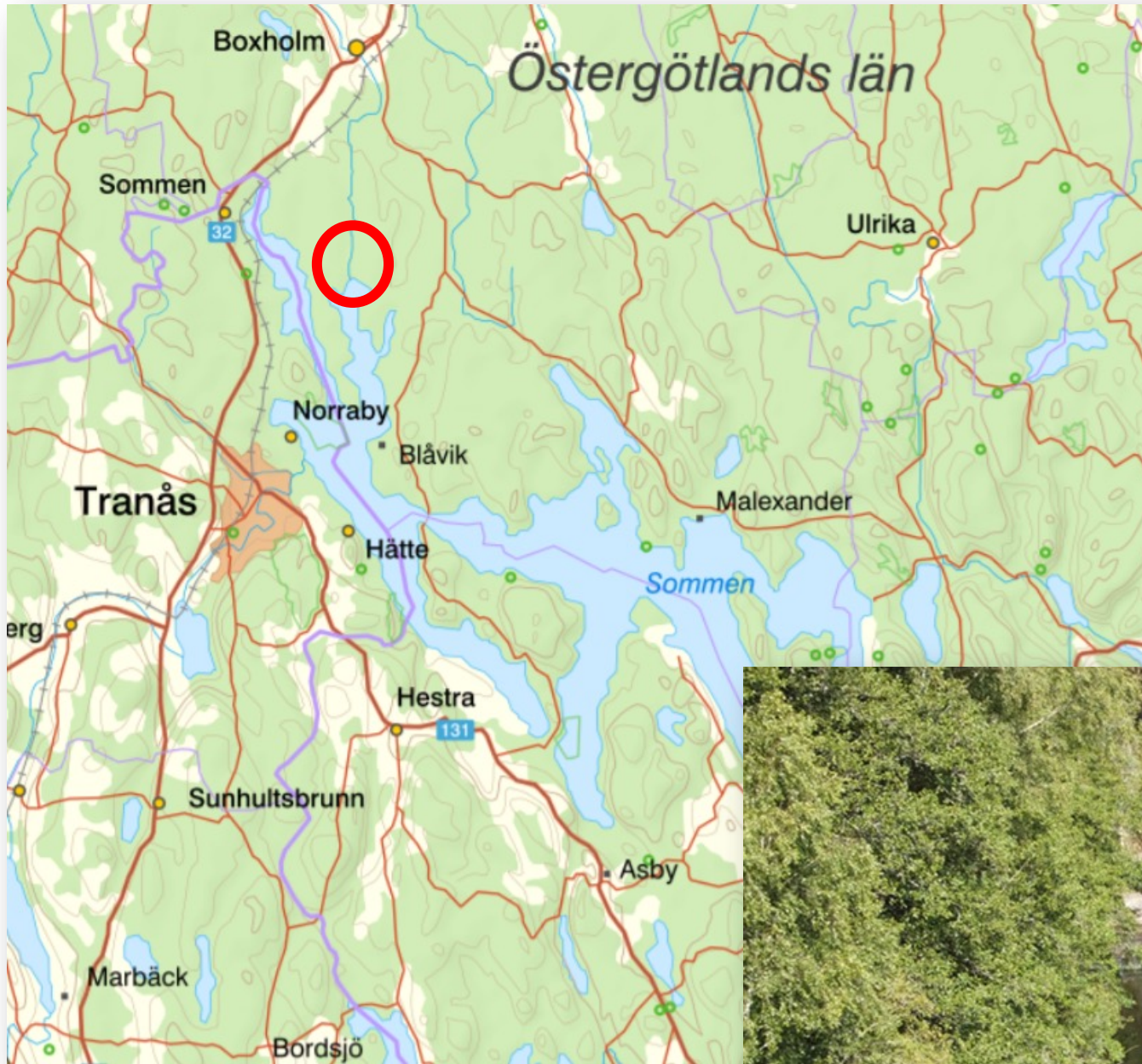

Erfarenheter från verkligheten och exempel på miljöförbättrande åtgärder och lösningar

Miljöforskning för hållbar vattenkraft, Tekniska verken, 3 september 2024

Laxberg (1923)

Augusti 2021

[LYSSNA](#) [FLYTTANMÅLAN](#) [OTHER LANGUAGES](#) [SÖK](#) [MINA SIDOR](#) [SKAPA KONTO](#)
 Privat Företag Hållbarhet Karriär Om oss Kundenservice **BARN**

Kontakta oss > Press och nyheter > Presmeddelanden och nyheter

Klart för ny fiskväg i Laxberg – öppnar viktig port för Sommenöringen

Del: [f](#) [t](#) [e](#)

Presmeddelande | 31 maj 2023 06:30
 Nu är det klart att det blir en ny fiskväg till Sommen för såväl fiskar som andra vattenlevande arter. Motala Ströms Samfällighetsförening (MSS) har fattat beslut om den nya fiskvägen, som ska byggas vid dammen i Laxberg, precis vid Sommens utlopp till Svartån. Syftet är att återskapa en bättre livsmiljö för framför allt den nedströmslekande Sommenöringen. I MSS ingår Tekniska verken, Mjölby-Svartådalen Energi samt Holmen Energi.

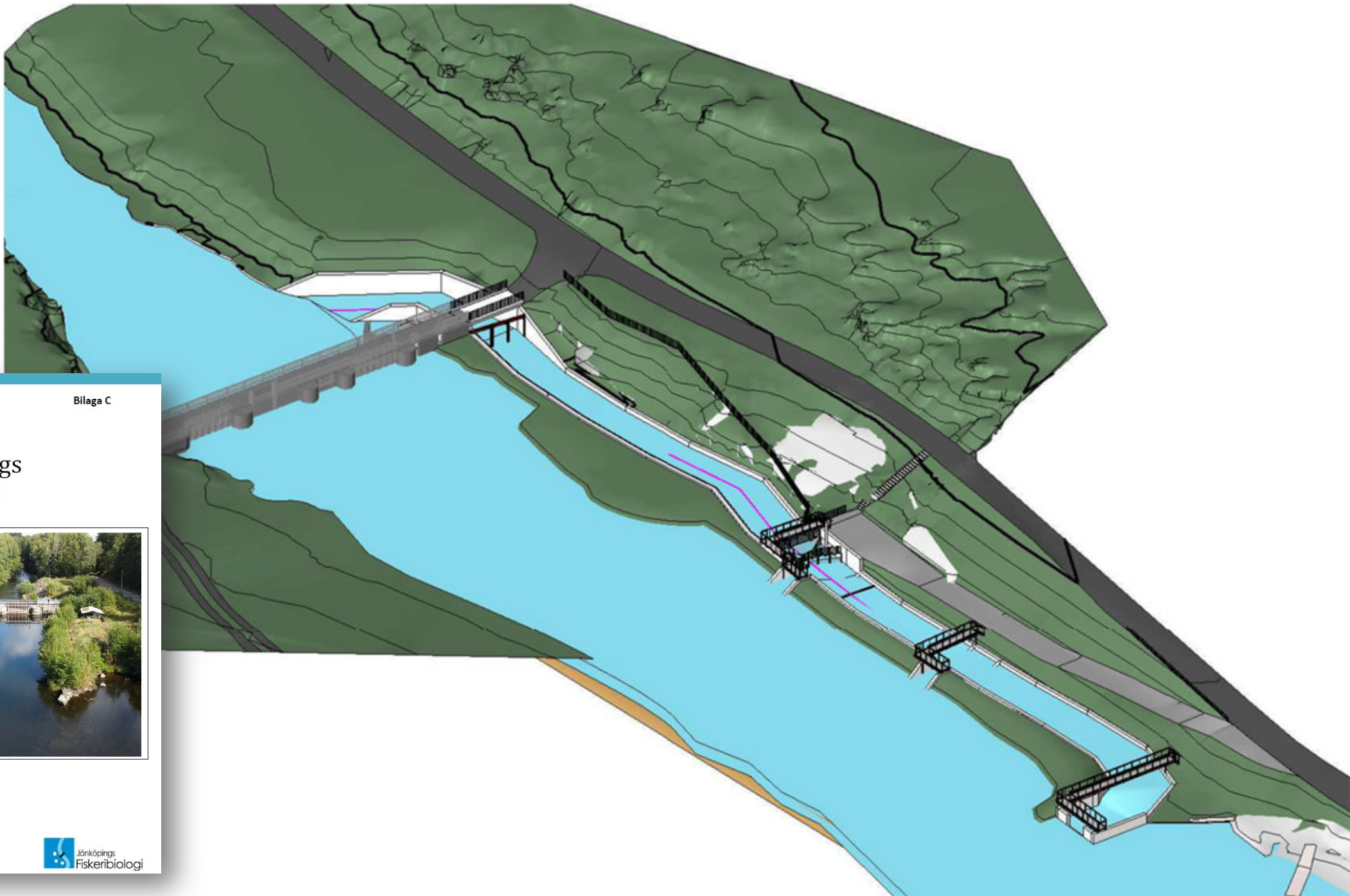
I Sommens utlopp till Svartån, vid Laxberg, finns en damm som reglerar vattenutflödet ur sjön. I anslutning till dammen finns idag en fiskväg för att fisk ska kunna vandra mellan Sommen och Svartån. Den är dock gammal och har visat sig ha en begränsad funktion.

Under drygt tio års tid har ett arbete pågått med målet att kunna bygga en modern fiskväg, som ska fungera för alla arter. Projektet är ett samarbete mellan ägaren till dammen – Motala Ströms Samfällighetsförening (MSS) – samt Länsstyrelsen, Boxholms Kommun, Sommens fiskevårdsområdesförening och Boxholm Skogar AB. I Motala Ströms Samfällighetsförening ingår de bolag som använder dammen för att kunna producera hållbar vattenkraftsel i systemet. Dessa bolag är Tekniska verken, Mjölby-Svartådalen Energi och Holmen Energi.

Den nya fiskvägen kommer att utgöras av ett så kallat inlöp, vilket kan beskrivas som en anlagd åfåra som leder en del av vattenflödet i ett slingrande lopp runt dammen. Genom detta förväntas samtliga förekommande arter obehindrat kunna vandra både upp- och nedströms. Projektet är den enskilt viktigaste pusselbiten i ett större projekt för att återskapa en bättre livsmiljö för en rad arter, där den biologiskt viktigaste är den för området unika Sommenöringen, som i motsats till de flesta laxfiskar leker nedströms.

En lång resa vid Laxarnas berg...

- 2012 - Ny vattendom inkl. omlöp Lillån (nedströms Laxberg)
- 2012 - Laxbergsgruppen bildas och planering/projektering startar
- 2015 - Ansökan Inlöp till MMD
- 2016 - Beslut/Dom från MMD
- 2017-18 - Projektering - kostnaden steg från 6,8 till 35 miljoner. Omtag!
- 2019-2020 - Nytt förslag - omlöp. Kostnad 20 miljoner (Godkänt av Lst)
- 2020-2021 - Finansieringsfrågan löses till slut. (MSS/TvAB/HaV/EHFF mm)
- 2021 - Ansökan om förlängning om tillståndet (februari)
- 2021 - Upphandling av entreprenör
- 2021 - Domstolsbeslut – Inget omlöp! (augusti) Omtag!
- 2021 - Ansökan om förlängning om tillståndet för Inlöp (september)
- 2021 – Projektering och framtagande av kalkyl
- 2022 - Domstolsbeslut – Inget inlöp!
- 2022 – MSS beslut, omtag med helt ny inlöpsansökan in i dec-22
- 2023 - Ansökan inne tre månader, Ny vattendom inlöp (april-23)
- 2023 - Positivt finansieringsbeslut i MSS (maj-23)
- 2023 - Byggstart aug-sept 2023 – beräknas klart årsskiftet 24-25

Bilaga C

Teknisk beskrivning
Inlöp vid Laxbergs
regleringsdamm

Ny fiskväg i Laxberg – så påverkas du under byggtiden

Sedan i april är det klart att det blir en ny fiskväg vid

ö och byggs ska kunna för den nedströms unika fisk.

ÖST

Så kommer fiskarnas nya väg till Sommen se ut genom Svartån. Foto: Carl Larsson/SVT

Fritt fram för fisken – här ska öringen få ny väg till Sommen

Sommen kommer tillfälligt sänkas

Arbetet är planerat från september i år till och med november 2024. Under byggtiden behöver vi tillfälligt sänka vattennivåerna i Sommen, men aldrig lägre än vad befintlig vattendamm tillåter.

Så här ser planen ut:

14 NYHETER

Vid Laxberg i Bohuslän kommun ska en ny fiskväg för bland annat sommenöringen byggas. FOTO: JONAS/STOCKSOL

Jakob Berggren är nöjd att arbetet med fiskvägen (framman) är igång. "Det känns ju fantastiskt att vi nu kan sätta spaden i jorden och börja. Det kommer bli bra det här." FOTO: FREDRIK SANDBERG

Nu startar sänkningen av sjön

ÖSTERGÖTLAND
På onsdagskvällen påbörjade sänkningen av sjön Sommen. Under arbetet med en ny fiskväg kommer vattennivån sänkas tillfälligt med cirka 70 cm.

Sjön Sommen i Bohuslän kommun är ett av de största dammen i Östergötland och har en yta på 112 kvadratkilometer. Det gör den till Sveriges fjögande största sjö.

Under hösten och vintern ska vattennivån sänkas med cirka 70 cm när en ny fiskväg (transportväg) ska byggas vid Svartån nedströms Laxberg.

"Vi har 150 cm som vi får reglera uppåt och nedåt. Just nu ligger nivån på 67 cm av de 150 cm, och vi ska ned till 27 cm", säger Jakob Berggren, som är fiskeribefogad och miljöingenjör på tekniska verket.

Det har funnits en stor mängd praktiska frågor, inte så mycket kring själva fiskvägen som vatten i Svartån och bekler. Under sina första år lever öringen i Svartån och tillåter tre fyra år, när de fortfarande är små, vandrar bort och regnar vinter så vi får lite att fylla på med vatten till kan det bli lägre nästa sommar.

Arbetet planeras att genomföras från september i år till och med november/december 2024, men förhoppningsvis ska det vara klart tidigare än att den nya fiskvägen ska kunna öppnas redan sommaren 2024.

Arbetsområdet ligger invid en arbetsområde, och passagen över dammen kommer inte att vara möjlig under själva byggtiden. Vägen från gatorna representerar var på plats för att informera om beredning för allmän trafik under projektet.

Det har funnits en stor mängd praktiska frågor, inte så mycket kring själva fiskvägen som vatten i Svartån och bekler. Under sina första år lever öringen i Svartån och tillåter tre fyra år, när de fortfarande är små, vandrar bort och regnar vinter så vi får lite att fylla på med vatten till kan det bli lägre nästa sommar.

Arbetet planeras att genomföras från september i år till och med november/december 2024, men förhoppningsvis ska det vara klart tidigare än att den nya fiskvägen ska kunna öppnas redan sommaren 2024.

Arbetsområdet ligger invid en arbetsområde, och passagen över dammen kommer inte att vara möjlig under själva byggtiden. Vägen från gatorna representerar var på plats för att informera om beredning för allmän trafik under projektet.

Det har funnits en stor mängd praktiska frågor, inte så mycket kring själva fiskvägen som vatten i Svartån och bekler. Under sina första år lever öringen i Svartån och tillåter tre fyra år, när de fortfarande är små, vandrar bort och regnar vinter så vi får lite att fylla på med vatten till kan det bli lägre nästa sommar.

FJÄRSINGEN

Vill du komma i kontakt med fjärsingen?
fjarsingen@sportfiskarna.se

Fjärsingen är Sportfiskarnas frispråkiga husdjur. Gärna sticker till på aktuella händelser i fiskeriet.

TEKNISKA VERKEN I LINKÖPING EN MILJÖBOV

Fjärsingen ger ett rejält giftigt stick till det kommunala bolaget som på olika sätt försämrar vattenmiljön. Ett av många exempel är deras brist på åtgärder vid Laxberg som hindrar Sommenöringens lekvar.

LUKS I TUNNELN VAD GÄLLER TRÅLGRÄNS?

Fjärsingen välkomnar regeringens beslut att uppdraga till HaV att flytta ut trålgrens på prov i försöksområden längs ostkusten. Fjärsingen förväntar sig att försöket resulterar i en permanent utflyttad trålgrens längs hela kusten och att strömmingsbestånden i södra Bottnhavet även skyddas med vålltagna fredningsområden.

Stort räddningsprojekt: Öringen får ny väg i Laxberg

Nr 5 2024

Provkörd Ford Bronco Badland 2,7L

Nya Hitachi Zaxis 95 US

TRUCKING

ENTREPRENAD | SKOG | MASKIN

MÄSSTIDNING

SKOG & TRAKTOR

Emmaboda Flygbana
3-4 maj 2024
18 sidor program och utställare

Effektivare borning med ny krona

Månadens profil: Alva Bänkestad
En bandvagn för framtiden

EMMA

SKOG & BIOENERGI

Orange - Höga flöden

Motala Ström

Höga vattennivåer i sjön Glan leder till mycket höga flöden i Motala ström.

Orange - Höga flöden

Motala Ström

Höga vattennivåer i sjön Roxen leder till mycket höga flöden i Motala ström.

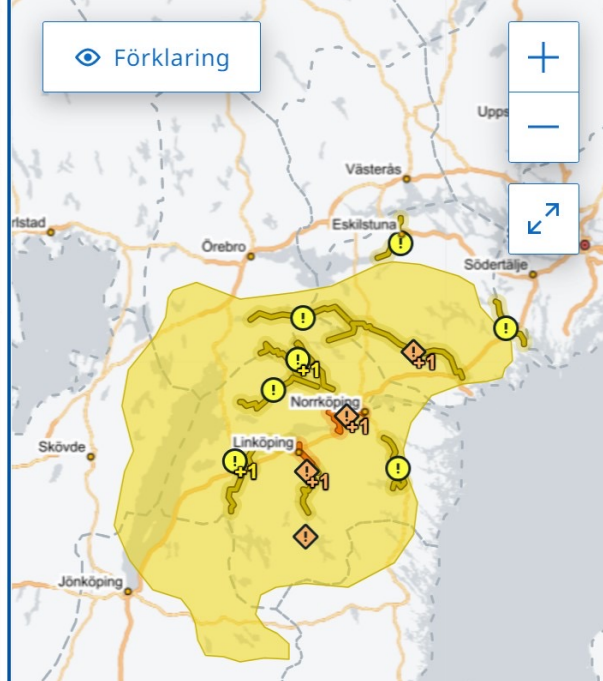
Orange - Höga flöden

Stångån

Tidigare regn och snösmältning har orsakat höga flöden.

 Förklaring

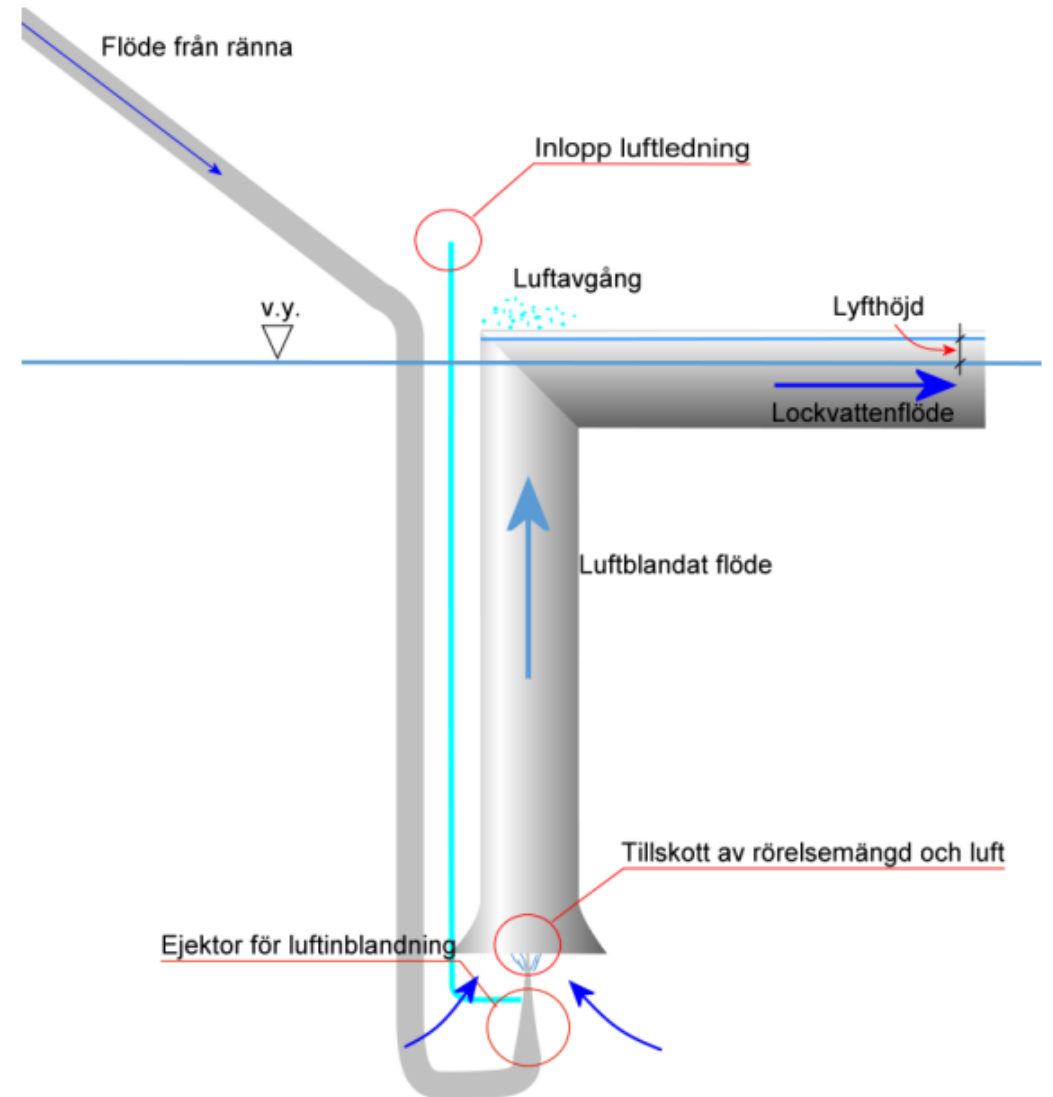

**Invigning våren 2025
Välkomna!**

Ny pumpsteknik för lockvatten till fiskvägar - sparar vatten och minimerar underhåll

- Mammutpumpens fördelar i jämförelse med traditionella eldrivna pumpar. Exempel från pågående projekt i Österdalälven.

Marco Blixt, Fortum Sverige AB

Figur 1 Schematisk skiss av mammutpump för lockvatten.

Mammutpumpen vid Spjutmo kv

Vattenfalls program för biologisk mångfald inom vattenkraft

Erik Sparrevik

2024-09-03

**5-årigt program
(2024-2028)**

**Fokus på
modifierade
miljöer i
storskaligt
reglerade älvar**

**Genomförs
utöver redan
pågående
engagemang
inom FoU**

- Återskapa eller förstärka habitat som påverkas negativt av reglering
- Skapa nya habitat som fungerar i reglerade miljöer
- Frivilliga åtgärder och/eller som en del av moderna miljövillkor

Kontakt: programsamordnare henrik.Viklands@vattenfall.com

Åtgärdsområden

Strandzoner

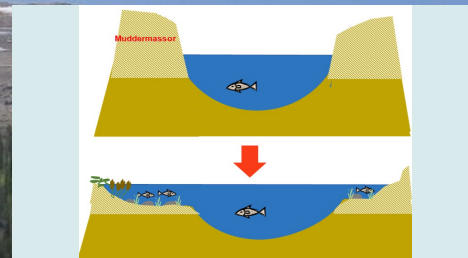
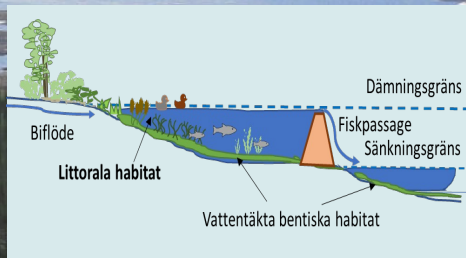
Littoral och sublittoral
(grunda områden och
bottenmiljöer)

Muddrade
utloppskanaler

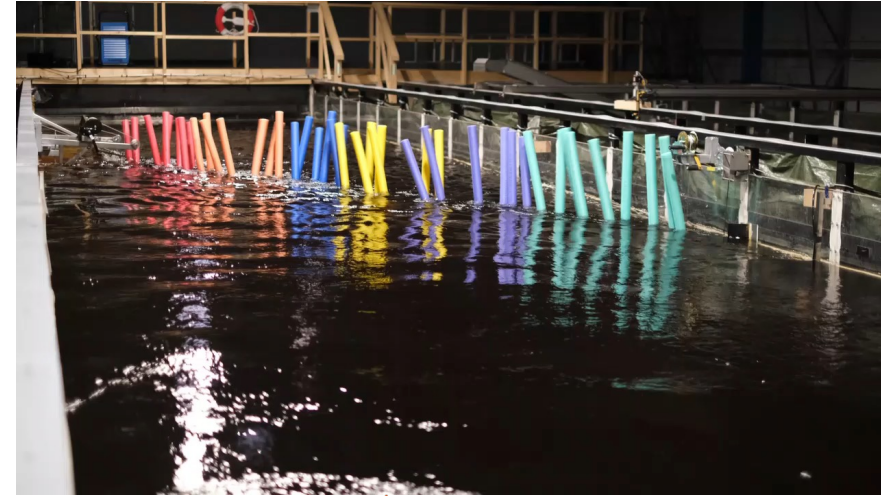

Fiskvandring -
anlockning & avledning

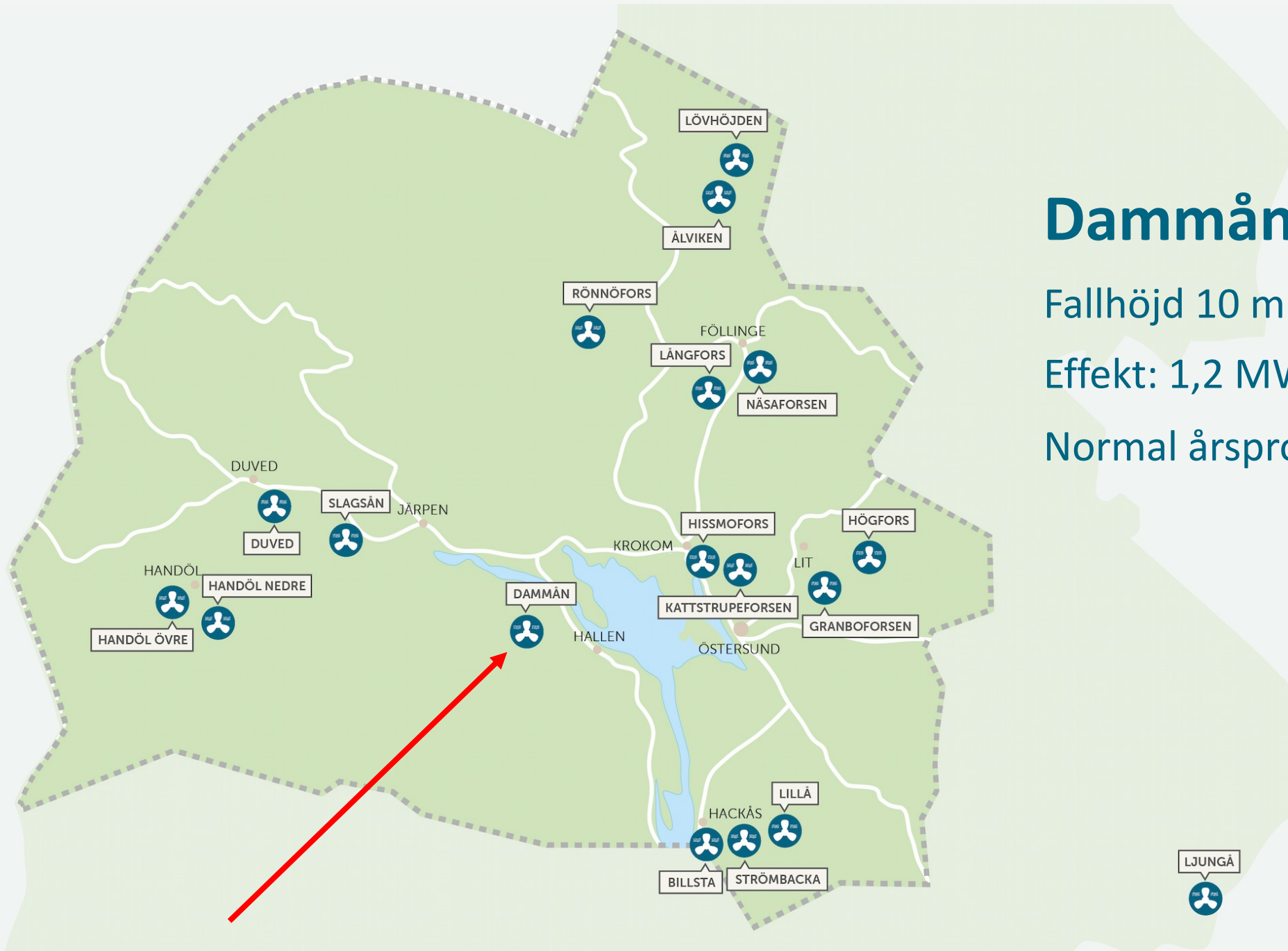
Nedströmsavledning - dansande stavar

- Lovande resultat från tester i strömränna (Laxeleratorn)
- Inga fallförluster, ingen risk för igensättning av intagsgaller på grund av drivgods eller kravisbildning
- Utmaningar i design och material för hållbara konstruktioner
- Utveckling av cellulosabaserat material som alternativ till plast
- Nästa steg är testning i fält på en storskalig anläggning

Miljöåtgärder vid Dammåns vattenkraftverk

Dammåns kraftverk

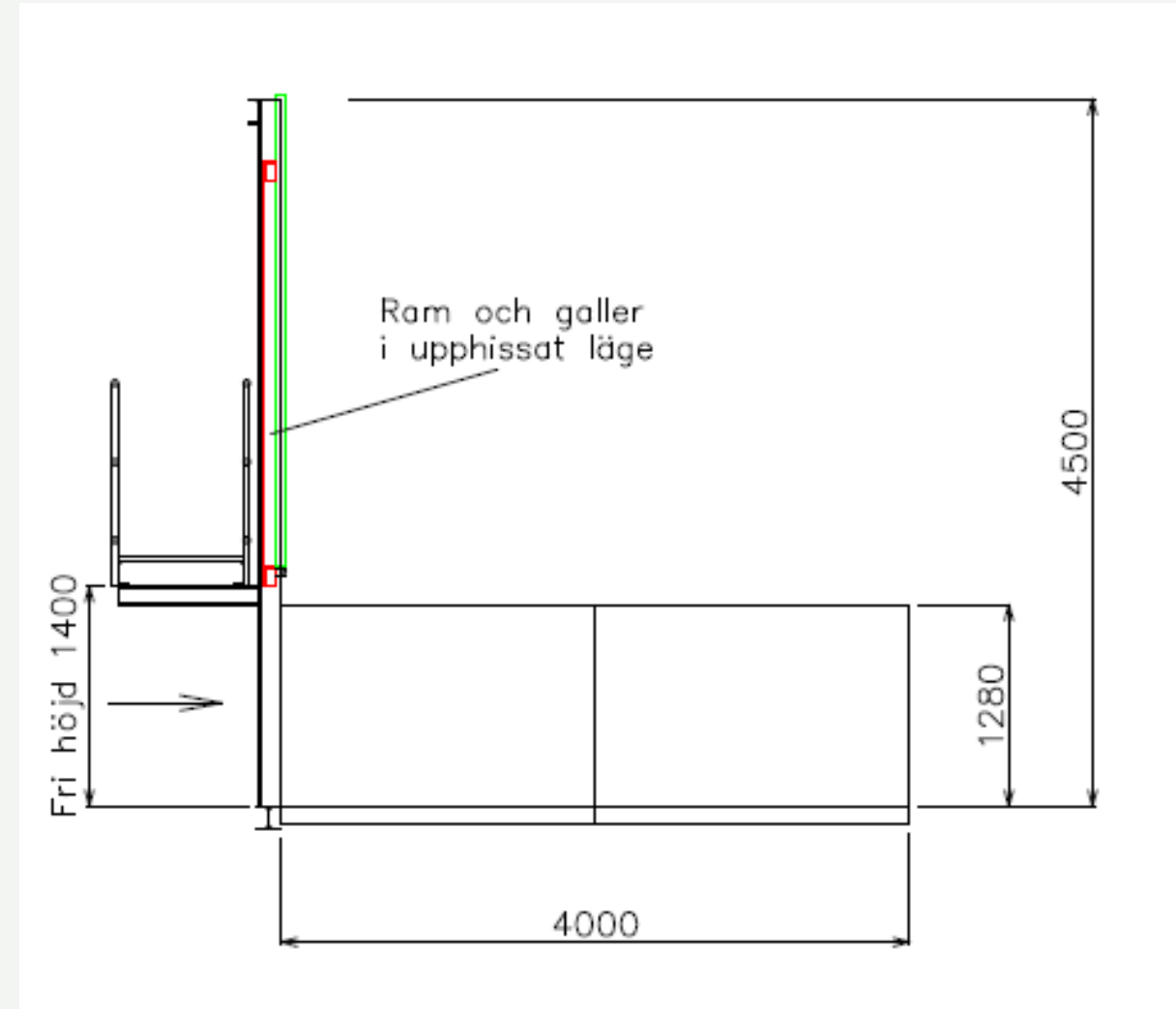
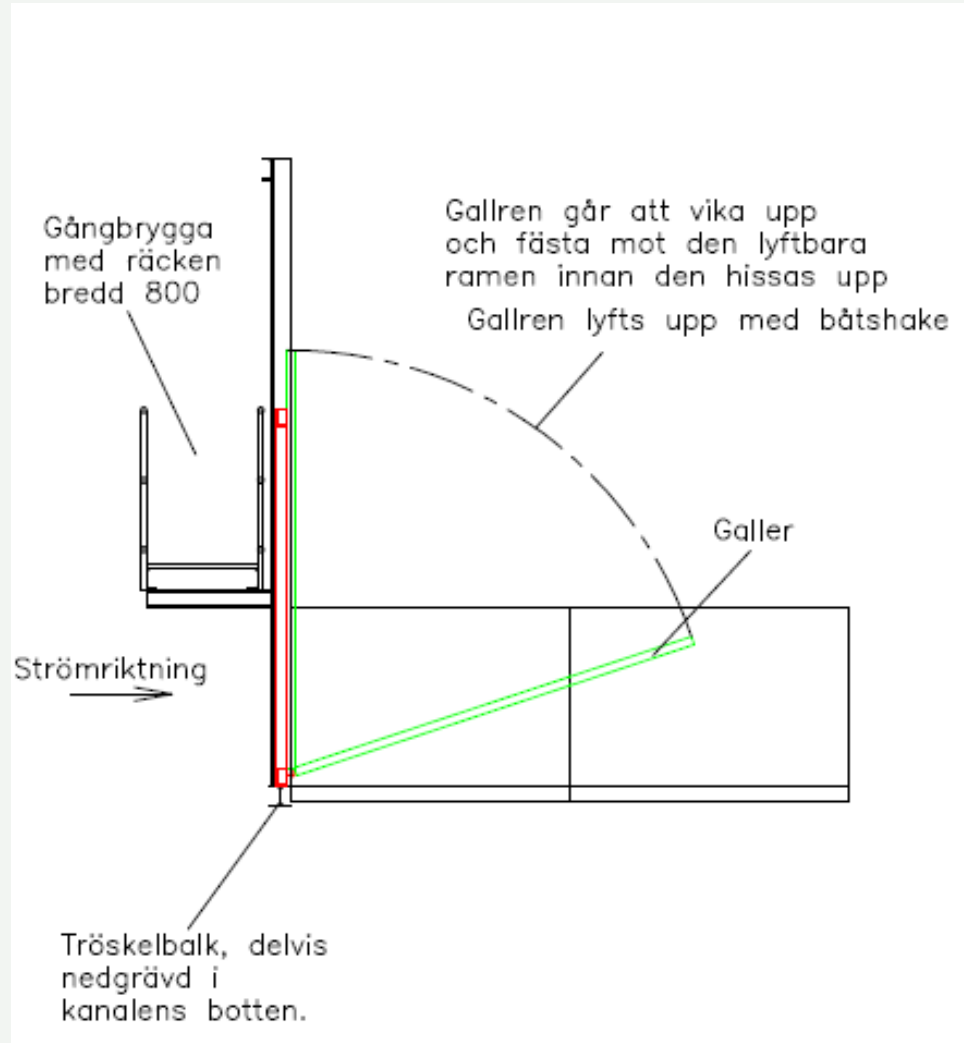
Fallhöjd 10 m

Effekt: 1,2 MW

Normal årsprod: 6 GWh

Gallrets utformning och funktion

Tack!

Susann Handler

susann.handler@jamtkraft.se

Sara Friberg

sara.friberg@jamtkraft.se

uni
per

Skruven
i Finsjö

Hydroconnect fish-lift

